

Република Македонија
Министерство за финансии

КВАРТАЛЕН ЕКОНОМСКИ ИЗВЕШТАЈ
К-1-2017

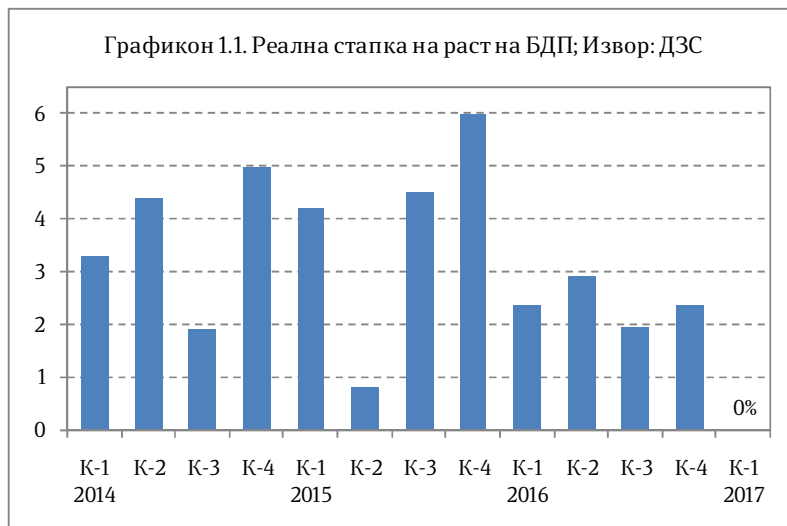
Резиме

- **БДП** во К-1-2017 во однос на истиот квартал во 2016 година не е променет, односно **растот** изнесува 0% на реална основа;
- **Бројот на вработени** во К-1-2017 е повисок за 2,7% во однос на истиот квартал во 2016 година. **Бројот на невработени** се намали за 5,5%, што резултираше со намалување на **стапката на невработеност** во К-1-2017 на 22,9%;
- **Стапката на инфлација** во К-1-2017, мерена според Индексот на трошоци на живот, изнесува 0,5% на годишна основа;
- Просечната **брuto-плата** во К-1-2017 изнесува 33.104 денари и бележи раст од 2,3% на номинална основа, односно раст од 1,8% на реална основа, споредено со бруто-платата во К-1-2016;
- Вкупните **буџетски приходи** во К-1-2017 се повисоки за 5,3%, а вкупните **буџетски расходи** за 0,2% споредено со истиот квартал во 2016 година;
- Вкупниот **депозитен потенцијал** на банките во К-1-2017 се намали за 1,3% на квартална основа;
- **Кредитната активност** на банките кон недржавниот сектор во К-1-2017 бележи пад од 0,8% на квартална основа;
- **Македонскиот берзански индекс МБИ-10** во март 2017 година се зголеми за 5,4% во однос на декември 2016 година. Споредено со претходниот квартал, вкупниот промет остварен на берзата во К-1-2017 регистрираше раст од 1,4%;
- Во К-1-2017 е забележан раст на **извозот на стоки** од 14,7% и на **увозот на стоки** од 14,5% на годишна основа, со што вкупната **надворешно-трговска размена** изразена во евра забележа раст од 14,6%;

1. Макроекономски трендови и реален сектор

БДП во К-1-2017 во однос на истиот квартал во 2016 година не е променет, односно растот изнесува 0% на реална основа, по остварениот раст од 2,4% во 2016 година.

Анализирано според **производната страна на БДП**, градежната дејност, која во изминатата година беше главен двигател на економскиот раст, во К-1-2017 забележа пад од 6,3% на реална основа, во услови на пад на извршените градежни работи. Пад од 0,5% е забележан и во услужниот сектор, како

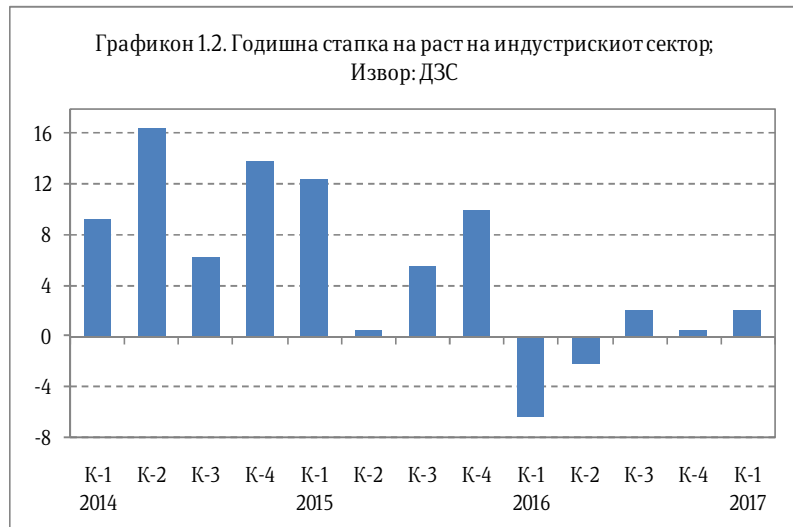

резултат на намалената активност во следните дејности: Уметност, забава, рекреација и останати услужни дејности (9,9%), Јавна управа и одбрана, образование и здравство (3,9%) и Финансиски и дејности на осигурување (1,2%), додека раст на активноста има во следните дејности: Информации и комуникации (5,5%), Трговија, транспорт и угостителство (0,9%), Стручни, научни, технички и административни дејности (0,4%) и Дејности во врска со недвижен имот (0,1%).

Земјоделството во К-1-2017 забележа раст од 1,1%, по растот од 2,8% во изминатата година. Индустрискиот сектор оствари раст од 2,1%, при што растот во Преработувачката индустрија изнесува 2,3%. Согласно месечните податоци за индустриското производство, поволни движења се забележани и во дејноста Снабдување со електрична енергија, додека Рударството има негативен придонес врз индустријата. Во рамки на **Преработувачката индустрија**, во првите три месеци од 2017 година раст на годишна основа се забележува кај: производство на компјутерски, електронски и оптички производи (51,6%), производство на фармацевтски производи и препарати (23,5%), производство на мебел (21,8%), производство на хемикалии и хемиски производи (17,2%), производство на други неметални минерални производи (15,3%), печатење и продукција на снимени медиуми (15,2%), производство на машини и уреди (8,4%), производство на производи од гума и пластични маси (4,8%), производство на метали (3,3%) и производство на хартија и производи од хартија (2,3%).

Од друга страна, пад е забележан кај: поправка и инсталирање машини и опрема (65,5%), преработка на дрво и производи од дрво (48,1%), производство на останата опрема за транспорт (38,0%), производство на облека (20,1%), производство на

фабрикувани метални производи (14,3%), производство на текстил (9,8%), производство на моторни возила (7,4%), производство на електрична опрема (6,6%), производство на пијалаци (6,5%), производство на прехранбени производи (4,8%), производство на тутунски производи (3,0%) и останата производствена индустрија (40,1%).

Анализирано според **расходната страна на БДП**, во К-1-2017 домашната побарувачка има позитивен придонес врз економскиот раст, додека придонесот на нето-извозот е негативен и го неутрализира позитивниот ефект на потрошувачката и инвестициите врз растот.

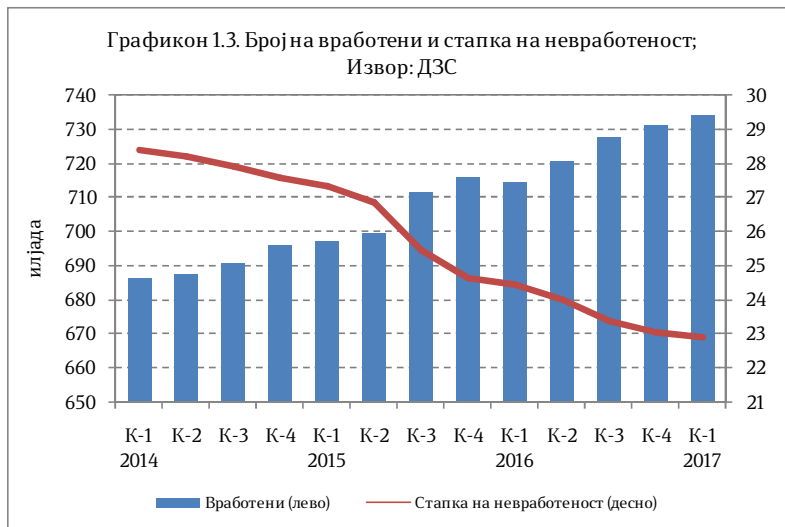
Финалната потрошувачка забележа раст од 2,3% на реална основа, како резултат на растот на приватната и на јавната потрошувачка. Приватната потрошувачка порасна за 2,7%, во најголем дел како резултат на растот на расположливиот доход на домаќинствата, во услови на раст на вработеноста и платите во економијата. Јавната потрошувачка забележа реален раст од 0,7%. Бруто-инвестициите забележаа раст од 0,6% на реална основа, во услови на зголемена реализација на буџетски капитални расходи и зголемен увоз на капитални добра.

Извозот на стоки и услуги забележа реален раст од 9,0%, главно како резултат на растот на извозот на капацитетите во слободните економски зони, во услови на поволни движења на економската активност во ЕУ, како најзначајна дестинација за пласман на македонските производи. Увозот на стоки и услуги забележа повисок раст од извозот, односно порасна за 10,7% на реална основа, со што нето-извозот има негативен придонес врз економскиот раст од околу 2 процентни поени (п.п.).

Позитивните движења на **пазарот на трудот** продолжија и во К-1-2017. Според Анкетата на работна сила, бројот на вработени е повисок за 2,7% во однос на истиот квартал во 2016 година. Растот на вработеноста е придружен со пад на бројот на невработени, кој на годишна основа е намален за 5,5%. Бројот на активно население забележа раст од 0,7%.

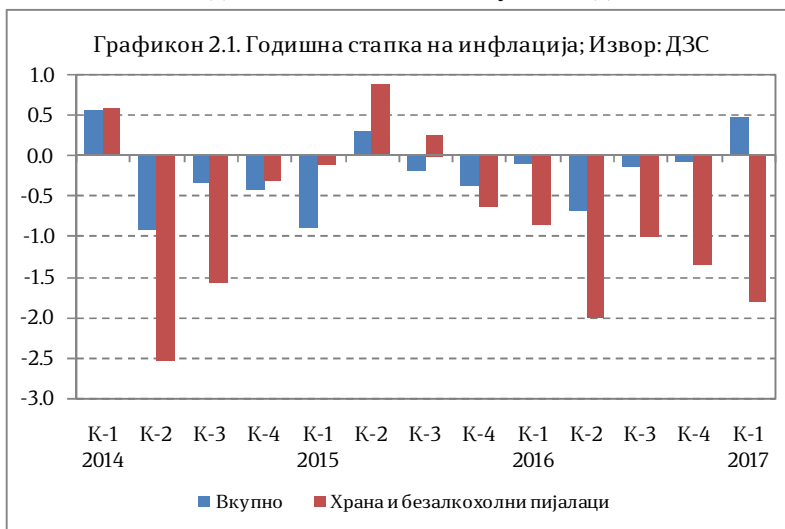
Ваквите движења на пазарот на работна сила предизвикаа стапката на невработеност во К-1-2017 да се намали на 22,9%, односно за 1,6 п.п. споредено со

истиот квартал во 2016 година, а во однос на претходниот квартал таа е пониска за 0,2 п.п.. Стапката на вработеност во К-1-2017 изнесува 43,7% и во однос на истиот квартал во 2016 година е повисока за 1,1 п.п.. Активното население претставува 56,7% од вкупното работоспособно население и е зголемено за 0,3 п.п. на годишна основа.

2. Цени, плати и продуктивност

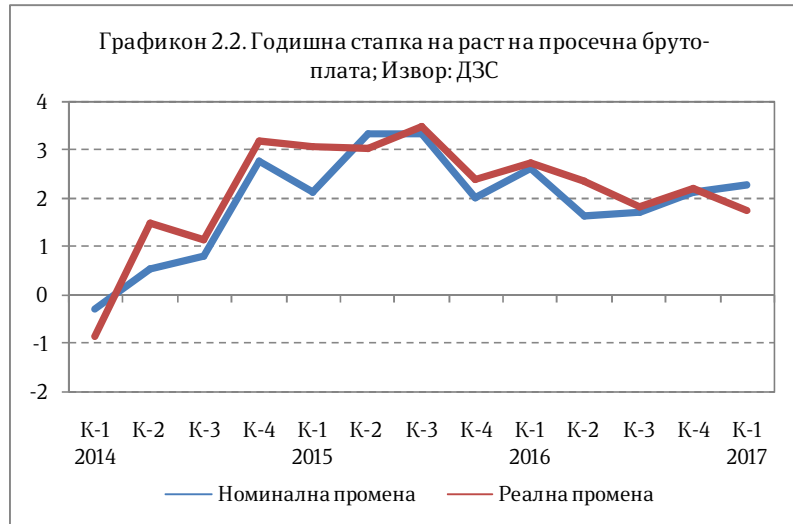
Стапката на инфлација, мерена според Индексот на трошоци на живот, во К-1-2017 изнесува 0,5% на годишна основа, по падот од 0,1% забележан во К-4-2016. Растот на потрошувачките цени во К-1-2017 е резултат на зголемените цени во категориите: Транспорт од 6,1%, Комуникации од 5,4%, Алкохолни пијалаци, тутун и наркотици од 5,2%, Ресторани и хотели од 2,7%, Облека и обувки од 2,4%, Мебел, покуќнина и одржување на покуќнина од 1,2% и Рекреација и култура од 0,4%. Највисок пад на цените во К-1-2017 е регистриран во категоријата Храна и безалкохолни пијалаци од 1,8%, следен од категориите Здравје од 0,8%, Образование од 0,3%, Домување, вода, електрика, гас и други горива од 0,2% и Останати стоки и услуги од 0,8%.

Цените на мало во К-1-2017 споредено со истиот квартал во 2016 година бележат зголемување од 1,8%, по растот на истите од 0,3% во К-4-2016. Цените на стоките во К-1-2017 забележаа раст од 1,8%, а цените на услугите од 1,6% споредено со истиот квартал во 2016 година. Во рамки на категоријата Стоки, цените на индустриските производи се зголемени за 2,7%, додека цените на земјоделските производи се

намалени за 7%. Растот на цените на индустриските производи е резултат на повисоките цени на тутунот за 6,0%, на непрехранбените индустриски производи за 4,1% и на пијалаците за 0,2%, додека малопродажната цена на прехранбените индустриски производи е пониска за 0,4%.

Просечната месечна **нето-плата** во К-1-2017 изнесува 22.514 денари и е за 2,2% повисока на номинална основа споредено со истиот квартал 2016 година. На реална основа, нето-платата регистрира зголемување од 1,7%. Просечната месечна **брuto-плата** изнесува 33.104 денари и бележи раст од 2,3% на номинална основа, односно раст од 1,8% на реална основа.

Продуктивноста на трудот во К-1-2017 бележи намалување од 2,7%, по минималниот раст од 0,2% во претходниот квартал, како последица на растот на бројот на вработени во услови на стагнација на производството.

3. Фискален сектор

3.1. Буџетски приходи според економската класификација

Вкупните буџетски приходи во К-1-2017 забележаа учество од 29,3% од реализираниот квартален БДП и се повисоки за 5,3% споредено со истиот квартал 2016 година, што се должи на повисоката реализација на даночните приходи и социјалните придонеси, како и на повисокото остварување на неданочните приходи. Притоа, кај даночните приходи беше забележана повисока наплата кај персоналниот данок на доход, данокот на добивка, данокот на додадена вредност и царинските давачки, додека кај приходите од акцизи беше реализирана пониска наплата.

Кај **индиректните даноци** приходите од ДДВ доминираат и претставуваат 49,5% од вкупните даночни приходи и во К-1-2017 се повисоки за 4,0% споредено со истиот квартал минатата година. Во структурата на данокот на додадена вредност најголемо е учеството на ДДВ при увоз, по што следи ДДВ од прометот во земјата. Приходите од акцизи се пониски за 2,5% споредено со истиот квартал во 2016 година, додека приходите од царини се зголемени за 8,7%.

Во рамки на **директните даноци**, кај персоналниот данок на доход е забележано зголемување од 8,0%, а приходите од данокот на добивка се повисоки за 8,6% во однос на истиот квартал претходната година, што се должи на зголемената наплата по основ на месечни аконтации.

Наплатата на индиректните даноци во К-1-2017 е зголемена за 2,6%, а зголемувањето кај директните даноци изнесува 8,3% во однос на К-1-2016. Гледано од аспект на структурното учество во БДП, приходите од директни даноци на годишна основа го зголемија своето учество во БДП за 0,3 п.п. (4,6% од кварталниот БДП), додека учеството на приходите од индиректни даноци во БДП е намалено за 0,1 п.п. и изнесува 12,2% од БДП во К-1-2017.

Наплатата на **социјалните придонеси** беше повисока за 7,7%, при што зголемување на наплатата беше забележано кај сите придонеси, односно кај придонесите за пензиско и инвалидско осигурување од 8%, кај придонесите за здравствено осигурување од 7% и кај придонесите за вработување од 7,5%.

Неданочните приходи, кои претставуваа 3,0% од кварталниот БДП, беа реализирани за 28,6% повеќе во однос на истиот квартал во 2016 година.

Капиталните приходи, во кои спаѓаат приходите од закуп на градежно земјиште, продажба на станови, како и приходи од дивиденди, во К-1-2017 беа пониски за 80,3% на годишна основа. Приходите по основ на донации од странство забележаа зголемување за 5,0%.

3.2. Приходи по буџетски корисници¹

Буџетските приходи и приливот на средства во Централниот буџет се остваруваат главно преку Министерството за финансии – функции на државата и во К-1-2017 тие изнесуваат 29,8 милијарди денари, односно 88,3% од приходите и приливите на сите буџетски корисници, а претставуваат 19,3% од годишниот план на овој буџетски корисник. Во рамки на Министерството за финансии – функции на државата, преовладуваат даночните приходи кои претставуваат 81,7% од вкупните приходи и прилив на овој буџетски корисник, при што нивната наплата до март

¹ Податоците се неконсолидирани и ги вклучуваат и приливите на средства.

достигна 22,9% од годишниот план. Приливот на средства по основ на домашно задолжување во овој период изнесува 3,2 милијарди денари, што претставува 10,8% од вкупниот износ на овој буџетски корисник.

Следен буџетски корисник со најголеми приходи и прилив на средства е Министерството за транспорт и врски, чии вкупни приходи и прилив изнесуваат 1,4 милијарди денари, односно 4,1% од приходите и приливот на сите буџетски корисници, а претставуваат приходи од заеми, односно се остварени во вид на задолжување од странство.

Министерството за образование и наука има остварено приходи во износ од 937 милиони денари, односно 2,8% од приходите и приливот на средства на сите буџетски корисници и најголемиот дел, односно 87,6% од вкупниот износ претставуваат неданочни приходи, главно по основ на такси и надоместоци. Останатите буџетски корисници збирно имаат остварено 4,8% од вкупните приходи и приливи. Деталните податоци за секој буџетски корисник се прикажани во статистичкиот прилог објавен во прилог на извештајот.

Во однос на буџетските фондови, најмногу приходи остварува Фондот за пензиско и инвалидско осигурување на Македонија, кои во К-1-2017 изнесуваат 15,6 милијарди денари и претставуваат 24,5% од годишниот план на Фондот.

3.3. Буџетски расходи според економската класификација

Вкупните буџетски расходи во К-1-2017, со учество од 31,7% во кварталниот БДП, забележаа повисока реализација за 0,2% споредено со истиот квартал во 2016 година.

Тековните расходи, што претставуваа 28,3% од кварталниот БДП, забележаа учество од 89,1% во вкупните расходи и беа реализирани за 4,3% помалку на годишна основа. Во рамки на тековните расходи, расходите за стоки и услуги беа реализирани за 5,1% помалку, а кај расходите за плати и надоместоци беше забележано зголемување од 3,1% во однос на истиот квартал во 2016 година.

Средствата за трансфери, кои учествуваа со 63,4% во вкупните расходи, беа реализирани за 6,6% помалку на годишна основа. Социјалните трансфери забележаа раст од 2,8% и учествуваа со 49,8% во вкупните расходи. Трансферите кон Фондот за пензиско и инвалидско осигурување, што зафаќаат најголем дел од социјалните трансфери, се зголемија за 1,9% и забележаа учество од 30,7% во вкупните расходи. Учеството на категоријата други трансфери, кои ги вклучуваат трансферите кон единиците на локалната самоуправа, во вкупните расходи изнесува 12,7%, односно забележаа намалување од 32,1% споредено со првиот квартал во 2016 година. Блок и наменските дотации кон единиците за локална самоуправа забележаа зголемување од 0,6%, а субвенциите и трансферите беа реализирани за 64,3% помалку.

Расходите за каматни плаќања беа зголемени за 17,6% на годишна основа, при што расходите по камати на домашен долг забележаа зголемување од 27,1%, а каматните расходи за странскиот долг се зголемени за 7,5%.

Капиталните расходи што претставуваа 3,5% од кварталниот БДП се реализирани за 60,9% повеќе споредено со истиот квартал во 2016 година и остварија учество од 10,9% во вкупните расходи.

3.4. Расходи по буџетски корисници²

Во продолжение е даден осврт на буџетските расходи за најголемите буџетски корисници, чиј вкупен годишен буџет претставува 85% од вкупниот буџет на сите буџетски корисници.

Министерството за труд и социјална политика во К-1-2017 реализираше расходи во износ од 10,2 милијарди денари или 24,7% од вкупниот буџет за 2017 година. Притоа, најголем дел (74,2%) од расходите во овој период се наменети за тековни трансфери до буџетските фондови, за што се потрошени 7,6 милијарди денари или 25,1% од средствата наменети за 2017 година. Втора најзначајна расходна ставка се социјалните бенефиции, кои учествуваат со 17,5% во вкупните расходи. За оваа намена реализирани се 22,8% (1,8 милијарди денари) од планираните за 2017 година.

Министерство за образование и наука во К-1-2017 изврши буџетски средства во износ од 5,5 милијарди денари, што е 22,1% од вкупниот буџет за 2017 година. Најголем дел од расходите (59,5%) претставуваат тековни трансфери до единиците на локалната самоуправа, за што се потрошени 3,3 милијарди денари или 25,3% од вкупно планираните средства. Стоките и услугите се втора најзначајна ставка со учество од 15,3%, за што се потрошени 846 милиони денари, односно 19,6% од вкупно предвидените. За плати и надоместоци, кои учествуваат со 14,8% во вкупните расходи, реализирани се 822 милиона денари, што претставува 23,9% од вкупно предвидените средства за тековната година.

Во К-1-2017 преку разделот Министерство за финансии – функции на држава³ реализирани се 4,5 милијарди денари, што претставува 11,5% од годишниот

² Податоците се неконсолидирани и ги вклучуваат и одливите на средства.

буџет. Најголем дел од расходите или 35,0% отпаѓаат на каматни плаќања, за што се потрошени 1,6 милијарди денари, односно 19,2% од средствата планирани за оваа намена во 2017 година. По однос на отплата на главнина отпаѓаат 25,8% од вкупните расходи, за што се реализирани 1,2 милијарди денари или 6,3% од планираното. Трета најзначајна ставка со учество од 18,1% се капиталните расходи, за што се потрошени 817 милиони денари или 10,5% од годишниот план.

Во К-1-2017, од страна на Министерството за внатрешни работи вкупно се реализирани 2,6 милијарди денари, што претставува 24,9% од сопствениот буџет за 2017 година. Најзначајна расходна ставка претставуваат плати и надоместоци со учество од 69,8%, за што се потрошени 1,8 милијарди денари или 25,3% од планираното. Втора најзначајна ставка се стоките и услугите со учество од 14,5%, за што се реализирани 379 милиони денари или 17,8% од годишниот план.

Агенцијата за финансиска поддршка во земјоделството и руралниот развој реализираше средства во износ од 181 милион денари во К-1-2017, што претставува 2,1% од планираните средства за тековната година. Најзначајната расходна ставка е капитални расходи со учество од 69,3%, за што во овој период извршени се 125,1 милион денари или 6,4% од планираното. Субвенциите и трансферите учествуваат со 19,3% во вкупните расходи, за што во овој период се реализирани 34,8 милиони денари или 0,5% од годишниот план.

Министерството за одбрана во К-1-2017 изврши буџетски средства во износ од 1,4 милијарди денари, што е 22,3% од вкупниот буџет за 2017 година. Платите и надоместоците имаат најголемо учество со 63,4%, за што се реализирани 882 милиона денари, што претставува 25,8% од вкупно предвидените средства за тековната година. Стоките и услугите учествуваат со 26,9% во вкупните расходи, за што во анализираниот период потрошени се 375 милиони денари, односно 26,9% од вкупно предвидените.

Министерството за здравство во К-1-2017 реализираше буџетски средства во износ од 1,9 милијарди денари, што е 33,9% од вкупниот буџет за 2017 година. Тековните трансфери до буџетските фондови имаат најголемо учество во расходите со 50,6%, за што во овој период се потрошени 963 милиони денари или 40,9% од средствата наменети за 2017 година. Стоките и услугите се втора најзначајна ставка со учество од 26,5% во вкупните расходи, а во анализираниот период за оваа намена потрошени се 505 милиони денари, односно 26,5% од вкупно предвидените.

³ Во рамките на разделот функции на држава опфатени се следниве активности: навремено сервисирање на обврските (отплата на камата и главнина) на државата по основ на домашно и странско задолжување; редовна исплата на оперативните трошоци на државата по претходно доставена документација за исплата; учество во капиталот на меѓународни финансиски институции; плаќање ДДВ по основ на капитални инвестиции финансирани од донации, финансирање на проектите од поодделните компоненти од ИПА (национално кофинансирање и ИПА средствата од ЕУ). Исто така, во рамките на овој раздел, а согласно со Законот за буџетите на Република Македонија и Законот за извршување на Буџетот, предвидени се средства за покривање елементарни непогоди и средства за финансирање на непредвидените расходи во текот на фискалната година.

Реализацијата на капиталните расходи, кои учествуваат со 21,5% во вкупните расходи, изнесува 33,6% односно извршени се 408 милиони денари.

Министерството за транспорт и врски во К-1-2017 реализираше средства во износ од 1,8 милијарди денари, што е 39,7% од вкупниот буџет за 2017 година. Капиталните расходи имаат највисоко учество во вкупните расходи со 91,4%, а нивната реализација во овој период изнесува 44,2% односно извршени се 1,7 милијарди денари.

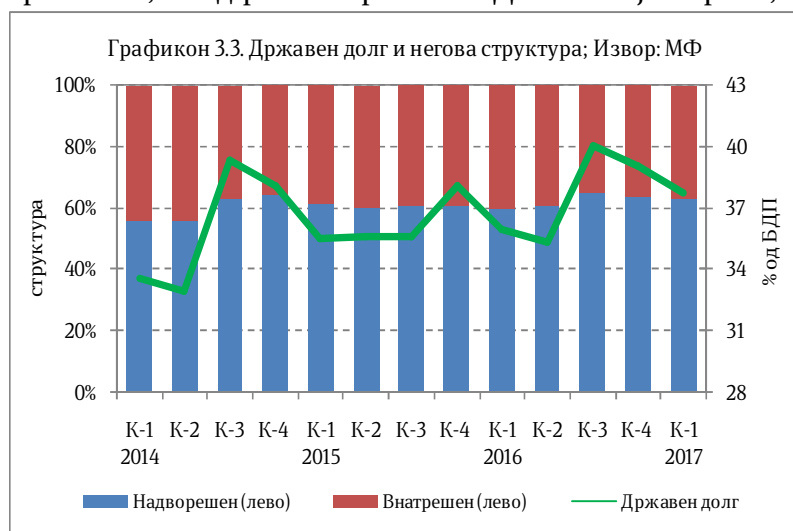
За Финансирање на дејностите од областа на културата⁴ во К-1-2017 извршени се средства во износ од 1,3 милијарди денари, што е 31,1% од вкупниот буџет за 2017 година. Капиталните расходи имаат највисоко учество во вкупните расходи со 40,8%, а нивната реализација во овој период изнесува 41,4% односно извршени се 519,6 милиони денари. Субвенциите и трансферите учествуваат со 29,9%, а за оваа намена реализирани се 380,9 милиони денари или 29,3% од планираното. За плати и надоместоци реализирани се 261,1 милион денари, што претставува 24,6% од вкупно предвидените средства за тековната година, а оваа ставка претставува 20,5% од вкупните расходи.

Деталните податоци за секој буџетски корисник се прикажани во статистичкиот прилог објавен во прилог на извештајот.

3.5. Буџетски дефицит и државен долг

Во првиот квартал од 2017 година **дефицитот на консолидираниот Буџет** изнесува 3.567 милиони денари или 2,4% од реализираниот БДП за овој квартал, а дефицитот на Централниот буџет изнесува 3.263 милиони денари, односно 2,2% од кварталниот БДП.

Вкупниот **државен долг** на крајот на К-1-2017 изнесуваше 37,8% од БДП и забележа намалување на своето учество во БДП за 1,3 п.п. во однос на К-4-2016. Учеството на

⁴ Со финансирањето на дејностите од областа на културата се поддржуваат програмите на установите од областа на културата во издавачката дејност, библиотекарство, филмска дејност, музичка и сценско-уметничка дејност, заштита на културното наследство, ликовна и галериска дејност, културно-уметнички манифестации, музејска и кинотечна дејност, меѓународна соработка од областа на културата, поддршката на младите таленти, организации од областа на културата, децентрализацијата на власта и поинтензивно реализирање на капиталните проекти.

надворешниот долг во вкупниот државен долг, во однос на К-4-2016, е намалено за 0,6 п.п. и изнесува 62,9% од вкупниот државен долг. Учеството на внатрешниот долг е зголемено на 37,1% од вкупниот државен долг.

4. Монетарно-финансиски движења

Во првиот квартал од 2017 година, Народна банка на Република Македонија ја намали основната каматна стапка за 0,5 п.п., од 3,75% на 3,25%, што се должи на постојаното стабилизирање на очекувањата на економските субјекти и континуираното исцрпување на ефектите од политичката криза, како и на поволните движења на девизниот пазар, благодарение на интервенирањето на НБРМ со откуп на девизи. Каматната стапка на расположливите депозити на 7 дена во март 2017 година изнесуваше 0,5% и во споредба со претходниот квартал остана непроменета.

Примарните пари⁵ во К-1-2017 регистрираа раст на квартална основа од 1,1% (во претходниот квартал беше регистриран раст од 2,2%), како резултат на зголемувањето на вкупната ликвидност на банките за 7,3%, додека готовите пари регистрираа намалување од 4,4%. Во однос на К-1-2016, примарните пари се зголемија за 8,0% (во К-4-2016 беше регистриран раст од 7,1%), во услови на раст на готовите пари во оптек од 5,7% и раст на вкупната ликвидност на банките од 10,3%.

Во К-1-2017, најтесната парична маса М1 забележа намалување од 5,8% во однос на претходниот квартал. Монетарниот агрегат М2 забележа пад од 2,8%, а најширокиот монетарен агрегат М4 се намали за 1,8%.

Вкупниот **депозитен потенцијал**⁶ на банките во К-1-2017 се намали за 1,3% на квартална основа, а во претходниот квартал депозитниот потенцијал се зголеми за 6,3%. Анализирани по сектори, депозитите на претпријатијата се намалија за 6,4%, додека депозитите на домаќинствата се зголемија за 0,1%. Од аспект на валутата, споредено со претходниот квартал, денарските и девизните депозити се намалија за 2,1% и 0,2%, соодветно. Степенот на евроизација е зголемен за 0,5 п.п. во споредба со претходниот квартал, односно изнесува 41,6%, мерено преку учеството на девизните депозити во вкупниот депозитен потенцијал.

Според рочноста, учеството на долгорочните депозити во вкупниот депозитен потенцијал во К-1-2017, споредено со претходниот квартал, се зголеми и изнесува 27,3% (во К-4-2016 изнесуваше 26,6%), а долгорочните депозити се зголемија за 1,2% во однос на претходниот квартал. Во анализираниот период, краткорочните депозити забележаа намалување од 0,7%.

⁵ Ги вклучува готовите пари во оптек (вклучително и готовината во благајната на банките), задолжителната резерва во денари и во девизи и вишокот ликвидни средства над обврската за задолжителна резерва (во денари).

⁶ Депозитите вклучуваат и пресметана камата.

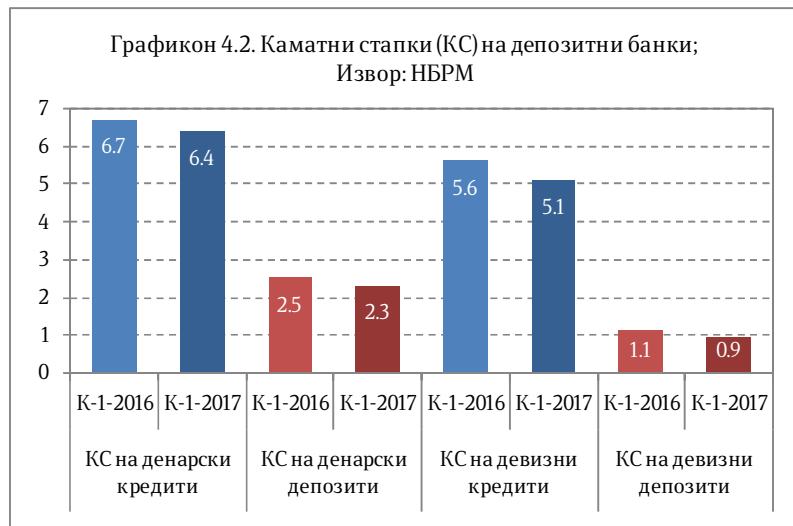
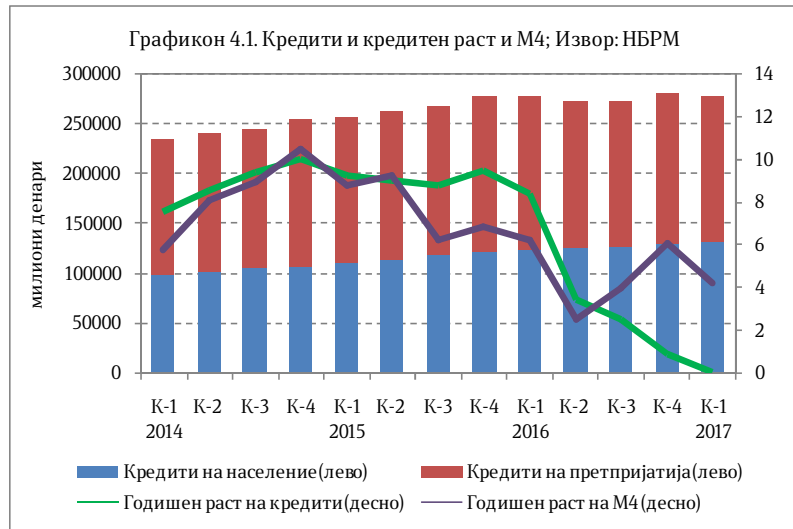
Кредитната активност на банките кон недржавниот сектор во К-1-2017 забележа квартално намалување од 0,8% (додека во претходниот квартал регистрираа зголемување од 2,7%), во услови на пад на кредитите кон приватните претпријатија од 3,3%, додека кредитите кон домаќинствата се зголемија за 2,1%.

Од валутен аспект, денарските и девизните кредити во К-1-2017, споредено со претходниот квартал, се намалија за 0,8% и 1,1%, соодветно.

Според рочноста, долгорочните кредити во К-1-2017 во однос на претходниот квартал бележат раст од 1,2%, а краткорочните кредити се намалија за 6,2%.

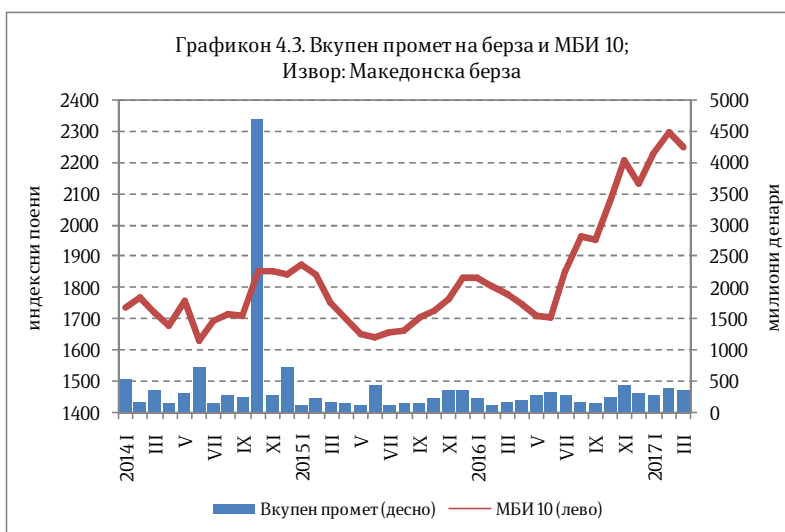
Каматната стапка на денарските кредити во К-1-2017 изнесува 6,4% и е намалена за 0,1 п.п. во споредба со претходниот квартал. Каматната стапка на девизните кредити во К-1-2017 изнесува 5,1% и е намалена за 0,1 п.п. во однос на претходниот квартал. Каматната стапка на денарските депозити во К-1-2017 изнесува 2,3% и е намалена за 0,2 п.п. споредено со претходниот квартал, а каматната стапка на девизните депозити изнесува 0,9% и е намалена за 0,1 п.п. на квартална основа. Каматната стапка на новоодобрените денарски кредити во К-1-2017 изнесува 5,7%, а на новоодобрените девизни кредити 4,5%. Каматните стапки на новопримените денарски и девизни депозити изнесуваат 1,7% и 1,0%, соодветно.

На **пазарот на капитал**, во К-1-2017 се забележа раст на вкупниот промет на берзата за 1,4% во споредба со претходниот квартал, што се должи на зголемениот промет од блок трансакциите за 36,5%, додека прометот од класичното тргување се намали за 5,8%. Во однос на истиот квартал во 2016 година, вкупниот промет

забележа раст од 92,2%, во услови на зголемување на прометот од класичното тргување за 52,2%, додека прометот од блок трансакциите се зголеми за 4,7 пати (365,8%).

Македонскиот берзански индекс МБИ-10, како агрегатен показател на берзанските движења, на крајот на првиот квартал изнесуваше 2.251,09

индексни поени, што претставува раст од 5,4% во однос декември 2016 година, додека во однос на март 2016 година индексот е повисок за 26,4%.

5. Надворешен сектор

5.1. Надворешнотрговска размена

Според податоците на Државниот завод за статистика, вкупната надворешнотрговска размена со странство во К-1-2017 изнесува 2.681,9 милиони евра и бележи раст од 14,6% во однос на истиот квартал во 2016 година.

Извозот на стоки во К-1-2017 изнесува 1.128,3 милиони евра и во однос на К-1-2016 бележи раст од 14,7%, а во однос на претходниот квартал пад од 1,1%.

Анализирано **по сектори** на СМТК (Стандардна меѓународна трговска класификација), позитивни движења во извозот во К-1-2017 во однос на истиот квартал во 2016 година се забележуваат кај:

- машини и транспортни уреди за 19,0% (во чии рамки најголем раст забележаа категориите: електрични машини, апарати и делови за 26,1% или 27,9 милиони евра; индустриски машини и делови за 14,7% или 17,5 милиони евра и друмски возила за 25,6% или 10,9 милиони евра);
- хемиски производи за 14,9% (хемиски материи и производи за 15,6% или 33,6 милиони евра);
- производи класирани по материјалот за 22,0% (железо и челик за 35,4% или 28,3 милиони евра);
- суровини освен гориво за 62,2% (метална руда и отпадоци од метал за 66,1% или 20,7 милиони евра);

- минерални горива и мазива за двапати (нафта и производи од нафта за повеќе од двапати или 5,0 милиони евра и електрична енергија за двапати или 4,3 милиони евра);
- разни готови производи за 2,0% (мебел и негови делови, постелнина, душеци и слично за 18,3% или 6,5 милиони евра) и
- пијалаци и тутун за 2,0% (тутун и производи од тутун за 4,5% или 0,9 милиони евра).

Од друга страна, негативни движења во извозот се забележуваат кај:

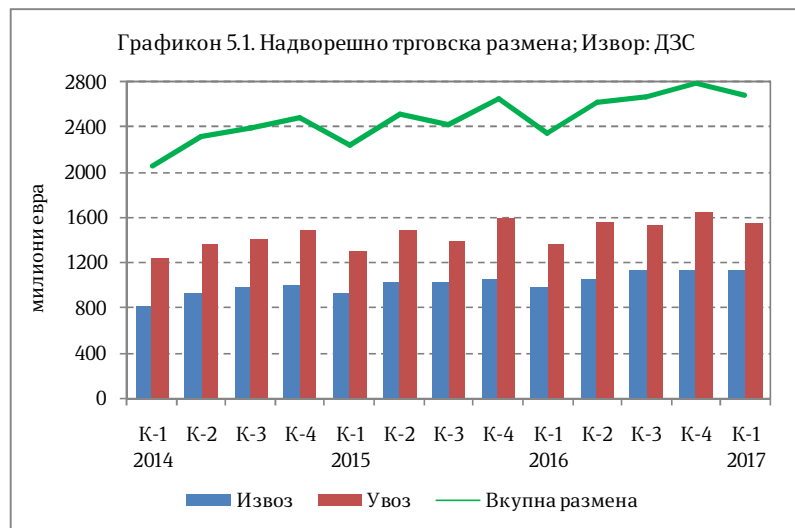
- производи за храна за 13,5% (во чии рамки најголем пад забележа категоријата овошје и зеленчук за 29,7% или 9,5 милиони евра) и
- животински и растителни масла за 73,6% (цврсти растителни масла и масти, сирови, рафинирани или фракциони за 77,2% или 3,2 милиона евра).

Гледано **по економска намена**, во К-1-2017 најголемо учество во извозот има категоријата стоки за индустриски набавки (48,5%), по која следуваат: производи за инвестиции без транспортна опрема (15,6%), стоки за широка потрошувачка (15,3%), транспортна опрема (12,7%), храна и пијалаци (6,3%) и горива и мазива (1,6%).

Увозот на стоки во К-1-2017 изнесува 1.553,6 милиони евра и е зголемен за 14,5% во однос на К-1-2016, а во однос на претходниот квартал бележи пад од 6,0%.

Анализирано **по сектори** на СМТК, позитивно придвижување на увозот во К-1-2017 во однос на К-1-2016 се забележува кај:

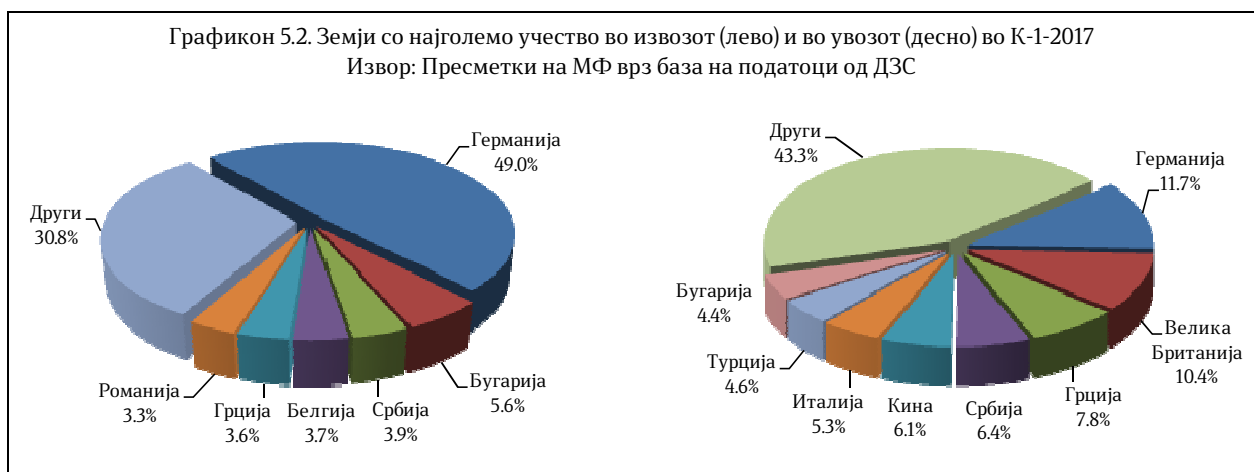
- производи класирани по материјалот за 16,6% (во чии рамки најголем раст забележа категоријата обоени метали за 43,9% или 71,9 милиони евра);
- минерални горива и мазива за 42,6% (нафта и производи од нафта за 47,3% или 32,7 милиони евра и гас, природен и индустриски за 54,9% или 12,3 милиони евра);
- машини и транспортни уреди за 10,2% (електрични машини, апарати и делови за 26,7% или 24,4 милиони евра и машини за обработка на метали за повеќе од двапати или 6,8 милиони евра);
- суровини освен гориво за 40,7% (метална руда и отпадоци од метал за повеќе од двапати или 11,6 милиони евра);

- производи за храна за 8,4% (месо и преработки од месо за 14,2% или 3,5 милиони евра и млечни производи и јајца за 21,7% или 2,2 милиона евра);
- разни готови производи за 7,4% (мебел и негови делови, постелнина, душеци и слично за 28,1% или 2,8 милиони евра и облека за 12,6% или 2,2 милиона евра);
- пијалаци и тутун за 27,8% (тутун и производи од тутун за 43,8% или 3,4 милиони евра);
- хемиски производи за 1,4% (неоргански хемиски производи за 25,0% или 2,1 милион евра и медицински и фармацевтски производи за 5,1% или 1,7 милиони евра).

Негативно придвижување на увозот за 8,4% се забележува кај животински и растителни масла, во чии рамки пад забележа категоријата цврсти растителни масла и масти, сирови, рафинирани или фракциони за 10,4% или 1,1 милион евра.

Гледано **по економска намена**, најголемо учество во увозот во К-1-2017 има категоријата стоки за индустриски набавки (49,0%), по која следуваат: производи за инвестиции без транспортна опрема (12,9%), горива и мазива (10,9%), стоки за широка потрошувачка (10,6%), храна и пијалаци (9,4%) и транспортна опрема (7,1%).

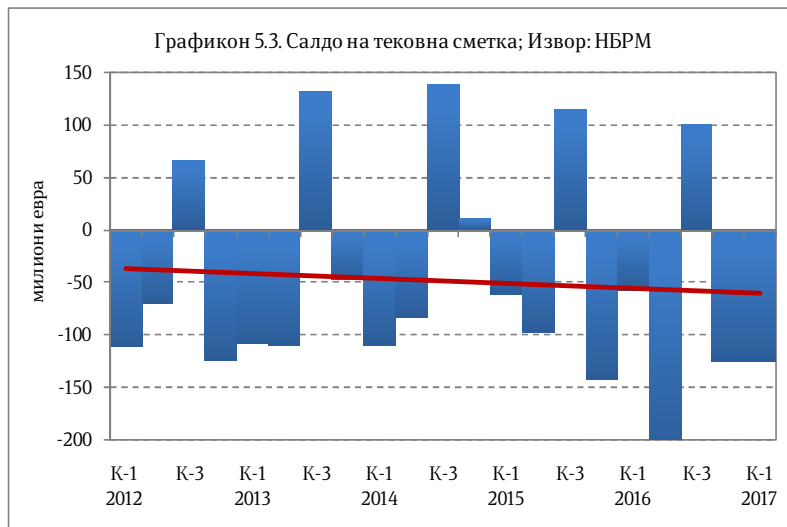

Надворешнотрговската размена на Македонија со Европската унија (ЕУ 28) во К-1-2017 е зголемена за 12,4% во однос на К-1-2016, со што учеството на размената со оваа интеграција во вкупната надворешнотрговска размена изнесува 70,4% и е намалено за 1,4 п.п. споредено со првиот квартал во 2016 година. Притоа, во К-1-2017 извозот на стоки учествува со 83,1%, а увозот на стоки со 61,2%.

5.2. Платен биланс

Според податоците од Народна банка на Република Македонија, во К-1-2017 на **тековната сметка** на билансот на плаќања е регистриран дефицит од 125,5 милиони евра, што претставува 5,3% од кварталниот БДП, наспроти дефицитот од 2,6% од БДП забележан во истиот квартал 2016 година.

Анализирано на годишна основа, дефицитот на тековната сметка во К-1-2017 е продлабочен за 66,8 милиони евра, што се должи на продлабочениот дефицит на сметката на стоки за 15,1% и намалувањето на позитивното салдо на сметката на секундарен доход за 5,4%. Спротивно влијание имаше

зголемениот суфицинт на сметката на услуги за 9,8% и намалениот дефицит на сметката на примарен доход за 2,2%.

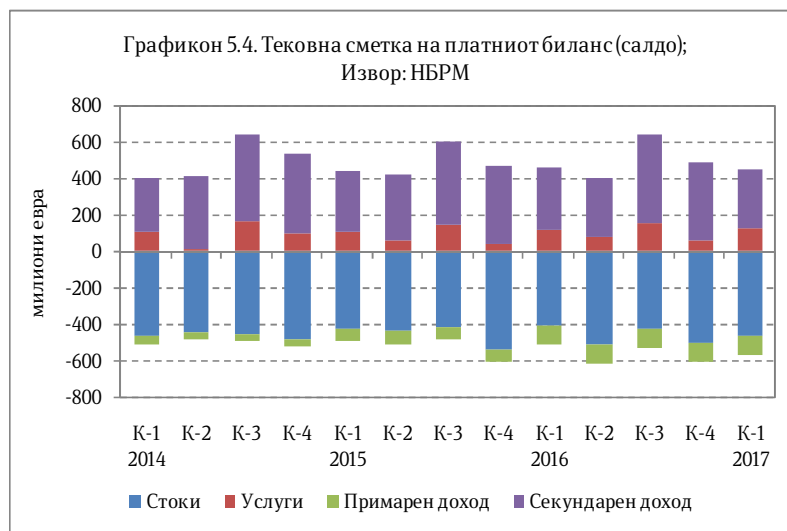
Во К-1-2017, во услови на поголем раст на увозот од извозот на стоки, **трговскиот дефицит** на годишно ниво бележи продлабочување за 61,8 милиони евра и изнесува 19,9% од кварталниот БДП, што е за 2,0 п.п. повисоко од дефицитот остварен во истиот квартал 2016 година.

Суфицитот на **сметката на услуги** во К-1-2017 изнесува 125,1 милион евра и во однос на истиот квартал од 2016 година е зголемен за 11,1 милион евра.

Трговската отвореност на Македонија во К-1-2017 изнесува 119,4% од кварталниот БДП и во однос на К-1-2016 е зголемена за 10,5 п.п..

Сметката на **примарен доход** во К-1-2017 забележа дефицит од 103,2 милиона евра и истиот на годишно ниво е стеснет за 2,2%, или за 2,3 милиони евра.

Суфицитот на сметката на **секундарен доход** во К-1-2017 изнесува 323,5 милиони евра и на годишно ниво е намален за 18,5 милиони евра (5,4%).

Падот се должи на намалувањето на официјалните нето-трансфери за 10,2 милиона евра (32,9%), кои во сметката на секундарен доход учествуваат со 6,5% и на

намалувањето на приватните трансфери за 8,2 милиона евра (2,6%), кои во сметката на секундарниот доход учествуваат со 93,5%.

Салдото на **капиталната сметка** во К-1-2017 изнесува 0,7 милиони евра и во однос на истиот квартал од минатата година е намалено за 1,6 милиони евра, што во целост се должи на намалениот прилив на капитални трансфери.

Странските директни инвестиции (СДИ) во земјата во К-1-2017 изнесуваат 105,7 милиони евра и во однос на К-1-2016 бележат намалување за 30,8 милиони евра. Поголемиот дел од СДИ во овој период, односно 84,3% е во вид на реинвестирана добивка. Приливот на СДИ по основ на сопственички

капитал претставува 16,3% од вкупниот прилив, додека должничките инструменти имаа благ негативен придонес врз СДИ. Гледано по дејности, најголем дел од СДИ во овој квартал има во услужниот сектор, посебно во трговската дејност.

Портфолио инвестициите во К-1-2017 се негативни и изнесуваат 20,3 милиони евра. **Останатите инвестиции** во К-1-2017 изнесуваат 74,3 милиони евра и во однос на истиот квартал од 2016 година се зголемени за 64,0%. Во рамки на категоријата останати инвестиции, валутите и депозитите изнесуваат 34,5 милиони евра, заемите 27,4 милиони евра, а салдото на сметката трговски кредити и аванси изнесува 12,4 милиони евра.

Девизните резерви на крајот на првиот квартал од 2017 година изнесуваат 2.534,4 милиони евра и во однос на К-1-2016 се зголемени за 11,8%. Девизните резерви на крајот на К-1-2017 обезбедуваат покриеност на увозот на стоки и услуги од претходниот 12-месечен период од 4,7 месеци, што претставува адекватно ниво на резерви за водење на монетарната политика.